

navadnih zemljevidov, tudi zapisujejo imena dežel, mest i. t. d. To je zelo primerna šolska naloga, iz ktere se učitelj o pridnosti svojih učencev zlasti takrat more prepričati, kedar mu časa primanjkuje za ustmeno izpraševanje. To je tudi nekakov navod k risanju zemljevidov, ktero naj bi se v višjih razredih ljudske šole začejalo, ako bi se s tem ne potrosilo mnogo časa.

Kje pa se dobé némi zemljevidi?

Pri Ignacu Fuchs-u na Dunaji (Kärntnerstrasse št. 63); pri tem trgovcu se dobé némi in navadni zemljevidi v velikosti navadnih ročnih zemljevidov po 1 kr. Zvezek (atlas) s 30 mnogoverstnimi, bodi si z nemimi ali govorečimi zemljevidi, veljá 30 kr. Risani so s svitlovišnjevo barvo. Cenejših in zraven praktičnejših zemljevidov še nisem videl.

Zavoljo tega jih priporočam učiteljem in učencem ljudskih in srednjih šol, da se koristno učno sredstvo razširi in ž njim pospešuje učenje jako potrebne zemljepisne znanosti.

L.

„Slovanski Pedagog“,

časopis za slovansko učiteljstvo.

Tako se imenuje novi pedagoški list, ki bode shajal v petih slovanskih jezikih v Pragi na svetlo. Oznanilo tega velikega lista, je tako-le: „Skorej vsi slavjanski narodi v Avstriji gledajo bolje na šolski napredek pri Nemcih, Francozih in drugih neslovanskih narodih, kakor pa na to, kar so sorodna plemena v šolstvu storila.

Iz vednega nasledovanja tujih vzorov in posnemanja tujih navad pa prihaja kvarjenje narodnosti, izvira slabljenje vlastne dušne plodnosti in na zadnje literarna odvisnost, s ktero se narodi odvrtaajo s prirojenega pota, na katerem edino se morejo v svoji individualni posebnosti uspešno izobražati in razvijati.

Da se šolstvo slavjanskih narodov oslobodi takega škodljivega vpliva tujih literatur, treba da se vsi bolje oziramo na literature slavjanskih narodov, da bode to, kar je eno pleme iskusilo, na hasen vsem drugim plemenom.

Prepričani, da je vzajemnost narodom slavjanskim, vzlasti pa avstrijskim, posebno v šolskih stvareh potrebna, da v prirojeni svoji posebnosti z ohranjenjem svojega narodnega značaja razvijaje se morejo z drugimi narodi na poti obraženosti z enakimi koraki dalje stopati, porodila se je v pedagogih zbranih na prvem shodu v Zagrebu ta misel, naj bi se ustanovil organ, v katerem bi pedagogi vseh slavjanskih narodov svoje izkušnje v svojem jeziku razodevati mogli za poduk in podbujo

drugim. Temu vsem slavjanskim narodom občinskemu listu dalo se je ime „Slovanski Pedagog“ in je odločeno, da ima izhajati v Pragu.

Preskerbévši si vse, kar treba za to početje, pripravljamo se, da prihodnje leto razpošljemo v vse slavjanske zemlje „Slovanskega Pedagoga“, in pričakujemo obilne podpore od vseh, katerim je v resnici kaj do tega, da se vzajemnost med nami krepčá i ohrani.

„Slovanski Pedagog“ se bode skrbno trudil, da bi mi zaedniške splošne interese in svoje potrebe spoznavali, pred vsem pa iz svojih izkušenj korist zajemali in se učili. Iz vseh dežel slavjanskih bo prinašal sestavke o narodnem šolstvu sploh in posebej o napredku pojedinih njegovih vej; odkrival bo pomanjkljivosti in trudil se, da se odstranijo; prinašal bo životopise mož vseh slavjanskih narodov, kateri so se s šolstvom zaslužno pečali; oziral se bo pridno na pedagogiško literaturo slavjanskih narodov in imenitnejša dela bolje po tanko oglašal in presojal.

Iz tega, da se bodo sestavki tiskali v jeziku tistega naroda, kterega šolstva se tičejo, tedaj o šolstvu in literaturi slovenski po slovenski, o hervaški in srbski po hervaški in srbski, o poljski po poljski, o ruski po ruski, o česki po česki i. t. d., dobivamo razum omenjene koristi tudi to prepričanje, da bode mnogim laže naučiti se vseh teh sorodnih jezikov, kakor pa enega tujega.

Da bode pa naš list mogel zadovoljati svoji nalogi, tega so nam porok vrli pedagogi vseh slavjanskih narodov, kateri so obljubili skrbeti za čast šolstva in njegove literature.

Za šolstvo hervaško: Ivan Filipović, učitelj v Zagrebu, Mijat Stojanović, kotarski šolski nadzornik v Karlovcu, Vaclav Mařk, učitelj v Zagrebu, S. Cihlár, učitelj v Kraljevicu v Primorju in Bartel Francelj učitelj realni v Varaždinu;

za šolstvo srbsko: Nikola Vukičević, profesor učiteljske šole v Somboru, Stev. D. Popović, profesor učiteljske šole v Budimu, Milan Gj. Miličević, urednik šole v Belogradu, Stevan Popović, profesor učiteljske šole v Kragujevcu;

za šolstvo dalmatinsko: Stjepan Buzolić, ravnatelj preperandije v Arbanasih kod Zadra;

za šolstvo na Černoj Gori: Gavro Pesić, učitelj na Cetinju;

za šolstvo slovensko: Andrija Praprotnik, ravnajoči učitelj v Ljubljani, Ivan Tomšić, učitelj u Ljubljani, F. Stegnar, šolski kotarski nadzornik v Idriji, J. Lapajne, učitelj v Ljutomeru;

za šolstvo česko: profesor Dragotin Škoda, Stjepan Bačkora, ravnatelj v Pragu, Josip Švestka, ravnatelj v Karlinu, Josip Bačkora, Franjo Tesař, Martin Weinfurt, Josip Balcar, Josip Kral, učitelji v Pragu, Vaclav Kredba, urednik „Posla z Budče“, i Ivan Mašek, učitelj na Smihovu.

„Slovanski Pedagog“ izhajal bode v zvezkih na štirih pólah v osmerici za dva meseca.

Naročnina v administraciji brez pošte veljá na leto 3 gold., — polleta 1.50 kr., — s pošiljanjem po pošti 3 gold. 60 kr., polleta 1.80 kr., — Naročnina naj se pošilja opravištvu na Smihovem p. št. 339.

V Pragi, decembra mes. 1871^a.

Metelko

slovenskem slovstvu.

22. Znamenito v slovenskem slovstvu je l. 1836, ker tedaj pride na svetlo „Glagolita Clozianus“, to je knjiga, po kateri je rojak naš J. Kopitar pokazal, da tudi on je „velikan učenosti“ in po kateri je povzdignil tudi Slovence med učeni svet.

Dobrovský Josef, „otec slavistiki“, kakor mu pravijo Čehi (r. l. 1753 v Dermetu na Ogerskem, u. l. 1829 v Bernu), je spisal „Institutiones linguae slavicae dialecti veteris“ ter s pomočjo Kopitarjevo na Dunaju dal na svetlobo l. 1822, kadar je malo prej v Celovcu verli Jarnik nabral bil svojo »Kleine Sammlung solcher alt-slavischen Wörter, welche im heutigen windischen Dialect noch fortleben, ein Beitrag zur Kenntniss der alten hochslovenischen Bücher-sprache. Klagenfurt 1822. 8°. 79 S.« — Dobrovskega „Institutiones“ pa Kopitarjev „Glagolita“ sta vzbudila staro jezikoslovstvo slovansko in sta podlaga novemu učenemu preiskovanju o Cirilici in Glagolici v sedanjem veku.

Metelko, kateri je po Dobrovskega „Lehrgebäude der böhmischen Sprache“ sestavil svoj izvrstni „Lehrgebäude der slowenischen Sprache“, je tudi njegove „Institutiones ling. slav. dialecti veteris“ pridno prebiral, in zdaj mu pošlje Kopitar svojega „Glagolita Clozianus“. Kako se ga je oveselil Metelko!

Sprejmite, preblagorodni gospod! mu je pisal na to (po nemški), mojo naj spodobnišo in priserčnišo zahvalo za jako zanimivega „Cloziana“, kateri v glagolici in slovanščini sploh razširjuje nepričakovano svetlobo. Prebiraje ga sem zapazil nektere reči, ktere se mi zdijo čudne in ktere naj Vam sedaj naznanim; p. XXVIII. prihode (v Cirilici), na medorezu 4. specimen prê —; str. 55 je dvojno štev. srednj. spola v imenovavnem in toživnem na a, Dobrovsk. pg. 512 pa na ê in i, enako žensk. dvojn. To poslednje, mislim jaz, je pravilniše in našem jeziku sploh bolj primerno; Dolenc namreč govori dvé vědrъ, polénъ, brunъ i. t. d. (bruno ali brunu je po Dolenskem povsod srednj. sp.), in še Gorenc pravi dvé létъ,